ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

30.10.2026 13:31:27
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ ΑΠΟ
ALKIVIADIS DIMOPOULOS

Αθήνα, 30/10/2026
Α. Π.: 446815
Απάντηση στο έγγραφο: 446815

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/νση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-361,362,363,604
Email : atneke@culture.gr

Ερ. Φ.: 2

ΠΡΟΣ: **Βουλή των Ελλήνων**
Δ/νση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Νικόλαο Παπαδόπουλο
2. Υπουργείο Εξωτερικών
3. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 27/6/5.10.2026 Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων με θέμα: «Παράδοση των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ στη Βουλγαρία. Γιατί συμφωνήθηκε ανταλλαγή με ελάχιστα από τα λεηλατηθέντα ελληνικά κειμήλια ως αντάλλαγμα;».

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ. 27/6/5.10.2026 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων του Βουλευτή κ. Νικόλαου Παπαδόπουλου, και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Μετά από 109 χρόνια, τα πολύτιμα τεκμήρια της ορθόδοξης πίστης, της πνευματικής παράδοσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου επέστρεψαν στην Ελλάδα, αποκαθιστώντας έναν ιστορικό δεσμό που δεν διακόπηκε ποτέ στη συλλογική μνήμη. Τα 48 - κατ' ουσίαν 53 - κειμήλια, προερχόμενα από την Ιερά Μονή Παναγίας Εικοσιφοίνισσης, την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών, την Ιερά Μητρόπολη Σερρών και Νιγρίτης, και την Ιερά Μονή Μεταμόρφωσης Σωτήρος Ναούσης, είχαν μεταφερθεί στη Σόφια, το 1917, και εκτίθεντο ή φυλάσσονταν στο Εθνικό Μουσείο Ιστορίας της Βουλγαρίας. Από την πλευρά της, η Ελλάδα παρέδωσε στη Βουλγαρία τα λείψανα που ανευρέθηκαν στη Βασιλική του Αγίου Αχίλλειου, το 1965, από τον καθηγητή Νικόλαο Μουτσόπουλο, και που έχουν ταυτοποιηθεί, ως ανήκοντα στον Τσάρο Σαμουήλ της Βουλγαρίας (997-1014), μαζί με το λοιπό ανθρωπολογικό υλικό που βρέθηκε στις συνολικά τέσσερις σαρκοφάγους, εντός της Βασιλικής. Η μεταφορά τους στο Υπουργείο Πολιτισμού της Βουλγαρίας συνδέεται με τη σύγχρονη διεθνή πρακτική, η οποία αναγνωρίζει τη σημασία των ανθρώπινων καταλοίπων, όχι μόνο ως αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά και ως στοιχείων πολιτιστικής ταυτότητας, ιστορικής μνήμης και συνέχειας.

Ειδικότερα, τα 53 κειμήλια είναι διαφόρων κατηγοριών και καλύπτουν ένα ευρύ χρονολογικό φάσμα. Πρόκειται για λειτουργικό εξοπλισμό που προέρχεται, κυρίως, από τα δύο ιστορικά μοναστήρια, τη Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών και Παναγίας Εικοσιφοινίσσης, και αποτελείται από εκκλησιαστικά σκεύη, δισκάρια, δισκοπότηρο, λειψανοθήκες, εικόνες, ριπίδια, άμφια, ένας ολόκληρος επισκοπικός θρόνος, μια πύλη και ένα αναλόγιο. Επίσης, περιλαμβάνονται λειτουργικά σκεύη και αντικείμενα λατρείας, όπως σταυροθήκες, λειψανοθήκες, σταυροί λιτανείας και αγιασμού, καθώς και ένα δισκοπότηρο. Ξεχωριστή θέση κατέχουν τα εξαιρετικά ριπίδια από τη Μητρόπολη Σερρών και τη Μονή Τιμίου Προδρόμου με περίκλειστα σμάλτα, καθώς και η εντυπωσιακή ξύλινη θύρα από τον ίδιο ναό. Επιπροσθέτως, περιλαμβάνουν φορητές εικόνες και άμφια, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν δύο εξαιρετικά επιγονάτια από τη

Μονή Εικοσιφοινίσσης, καθώς και έργα αργυροτεχνίας φιλοτεχνημένα από επώνυμους αργυροχόους από την περιοχή της Ηπείρου και, ιδίως, από το Λινοτόπι.

Επισημαίνεται ότι η τεκμηρίωση και η διεκδίκηση ενός πολιτιστικού αγαθού είναι μία εξαιρετικά επίπονη, μία βαθιά επιστημονική διαδικασία, η οποία πρέπει να γίνεται από ειδικούς, καθώς είναι οι μόνοι που μπορούν να φτάσουν σε αντικειμενική και σωστή τεκμηρίωση. Το Μνημόνιο Κατανόησης προβλέπει ότι, πλέον, Έλληνες επιστήμονες έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν ιδρύματα και μουσεία της Βουλγαρίας, προκειμένου να τεκμηριώσουν, με τρόπο επιστημονικά δεοντολογικό, περαιτέρω έργα, αντικείμενα και χειρόγραφα. Το Μνημόνιο Κατανόησης δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε καταλόγους, σε ευρετήρια, αλλά και στην εκ του σύνεγγυς εξέτασης των ιδίων των αντικειμένων, ώστε να ανευρεθεί η προέλευσή τους και να ζητηθεί, με βάση τις Διεθνείς Συμβάσεις, η επιστροφή τους στην Ελλάδα.

Το Μνημόνιο Κατανόησης, το οποίο υπογράψαμε στις 29 Σεπτεμβρίου τ.έ., είναι απολύτως θετική για την πατρίδα μας και για την προστασία των πολιτιστικών μας θησαυρών. Γι' αυτό άλλωστε, τόσο το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όσο και η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος χαιρέτισαν τη Συμφωνία, θεωρώντας -και ορθά- ότι γίνεται η ουσιαστική αρχή για την επιστροφή και άλλων αγαθών.

Τέλος, αναφορικά με το αίτημα κατάθεσης εγγράφων, επισημαίνεται ότι η πολιτιστική διπλωματία, προκειμένου να είναι επιτυχής και να φέρει απτά αποτελέσματα, χρήζει στρατηγικής. Όμως, όταν αυτή δημοσιοποιείται, παύει να είναι στρατηγική.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:
1. Γραφείο Γενικής Γραμματέως Πολιτισμού